IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Gospodarki i Rozwoju (nr 43)**

z dnia 22 czerwca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Gospodarki i Rozwoju (nr 43)

22 czerwca 2021 r.

Komisja Gospodarki i Rozwoju, obradująca pod przewodnictwem posła **Krzysztofa Tchórzewskiego (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2020 r. (druk nr 1244).

W posiedzeniu udział wzięli: **Grzegorz Piechowiak** sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Katarzyna Gadecka, Izabella Kulesza -Rozesłaniec** i **Ziemowit Uździcki** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Szanowni państwo, otwieram posiedzenie Komisji Gospodarki i Rozwoju. Witam członków Komisji, pana Grzegorza Piechowiaka, sekretarza stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii oraz współpracowników, i wszystkich pozostałych gości. Mamy kworum? Mamy. Stwierdzam kworum. Przypominam państwu, że zgodnie z decyzją marszałek Sejmu posiedzenia komisji i podkomisji zwołane po dniu 16 czerwca br. prowadzone są na zasadach ogólnych określonych w regulaminie Sejmu, co oznacza, że nie ma możliwości zdalnego udziału w posiedzeniu i zdalnego głosowania przez tablet lub komórkę. Głosowanie może się odbywać wyłącznie poprzez podniesienie ręki i przeliczenie sekretarzy głosów lub w sposób elektroniczny, przy użyciu legitymacji poselskiej i aparatury stojącej przed państwem na stołach.

Przypominam również, że w przypadku członków Komisji zabranie głosu możliwe jest poprzez zalogowanie się legitymacją, natomiast goście chcący zabrać głos muszą przyłożyć pastylkę z lewej strony głośnika, aby aktywować mikrofon.

W porządku dziennym posiedzenia mamy rozpatrzenie informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2020 r., druk sejmowy nr 1244. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjmuje zaproponowany porządek dzienny. Sprzeciwu nie słyszę, a więc porządek dzienny został przez Komisję przyjęty.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Informuję, że marszałek Sejmu w dniu 7 czerwca br. przekazała do Komisji Gospodarki i Rozwoju informację o stanie realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2020 r. – druk nr 1244 – do rozpatrzenia. Proszę pana ministra Grzegorza Piechowiaka o przedstawienie informacji.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii Grzegorz Piechowiak:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, mam przyjemność przedstawić informację o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych za rok 2020. Dokument powstał w związku z wymogiem tej ustawy i został przedłożony Sejmowi wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu. Informacja zawiera dane dotyczące funkcjonowania stref na koniec 2020 r. i obejmuje, tak jak w poprzednich latach, takie zagadnienia jak: lokalizacja i stopień zagospodarowania poszczególnych stref, efekty funkcjonowania stref z uwzględnieniem liczby zezwoleń, utworzonych miejsc pracy oraz wartości struktury branżowej i kapitałowej zrealizowanych inwestycji, działalność spółek zarządzających strefami.

Na koniec 2020 r. łączny obszar czternastu stref wyniósł prawie 22,95 tys. ha i był dokładnie taki sam jak rok wcześniej. Wynika to z wprowadzenia nowego instrumentu

wsparcia inwestycji, tak zwanej polskiej strefy inwestycji, w miejsce specjalnych stref ekonomicznych i zniesienia możliwości zmiany ich granic. Zwiększył się natomiast średni stopień zagospodarowania stref. Jest to konsekwencją wykorzystania gruntów strefowych pod inwestycje wspierane w ramach Polskiej Strefy Inwestycji – PSI, a to potwierdza, że strefy dysponują atrakcyjnymi terenami. Podobnie jak w poprzednich latach znaczące są różnice w poziomie zagospodarowania poszczególnych stref. Najmniejsze zagospodarowanie jest w strefie legnickiej, a największe, ponad 80-procentowe, w strefie mieleckiej i tarnobrzeskiej. Na dzień 31 grudnia 2020 r. przedsiębiorcy posiadali 2289 ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie stref. Skumulowana wartość kapitału zainwestowanego od początku istnienia stref wyniosła prawie 146 mld zł, tym samym była wyższa niż w roku 2019 o 13,9 mld, czyli o 10,5%. Na koniec ubiegłego roku inwestorzy zatrudniali łącznie ponad 385 tys. pracowników. W stosunku do 2019 r. zatrudnienie spadło o 2,9 tys. pracowników, to jest o niecałe 0,8%. Wzrosła natomiast liczba nowych miejsc pracy, a więc etatów utworzonych bezpośrednio w wyniku realizacji inwestycji objętych wsparciem strefowym. Było ich około 1 tysiąc więcej niż w roku 2019. Struktura kapitałowa oraz branżowa inwestycji w strefach nie uległy większym zmianom. W dalszym ciągu prawie dwie trzecie ulokowanego w nich kapitału pochodziło z pięciu krajów, to jest Polski, Niemiec, Holandii, Luksemburga i Stanów Zjednoczonych. Wśród branż dominuje motoryzacja, na którą przypada ponad jedna czwarta wartości inwestycji. Kolejne pozycje, ale z dużo mniejszym udziałem, zajęli producenci wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz wyrobów metalowych. Największa koncentracja branżowa charakteryzowała strefę katowicką. Na branżę wiodącą przypadło w niej prawie 57% inwestycji. Tradycyjnie już wysoki, ponad 50-procentowy udział branży dominującej miała strefa legnicka. W obu tych strefach wiodącym sektorem jest motoryzacja.

W 2020 r. wszystkie spółki zarządzające strefami osiągnęły dodatni wynik finansowy netto. Ze zwolnienia podatkowego skorzystało natomiast dziewięciu zarządzających. Wydatki na budowę infrastruktury na terenie stref w ubiegłym roku wyniosły 286 mln zł, przy czym nakłady zarządzających stanowiły prawie 18,4%. Pozostała część została sfinansowana przez gminy, gestorów mediów oraz Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Proszę bardzo.

Poseł Janusz Cichoń (KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie ministrze, zacznę od tego, że od wielu lat nie mogę się doprosić, chociaż słyszałem deklaracje także ze strony obecnej tu byłej pani minister, że jeśli chodzi o efektywność funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych, wreszcie się państwo zdobędziecie na inny niż stosowany od wielu, wielu lat pomiar – czyli w dalszym ciągu tę efektywność eksponujecie i mierzycie na hektar. Wystarczy zajrzeć do tego dokumentu i zobaczyć efekty, w odniesieniu do hektara, tak to wygląda. Podczas gdy – pan minister sygnalizował to także przed chwilą – zmienialiście formułę i mówiliście, że cała Polska ma być jedną wielką strefą ekonomiczną. Mówił to wielokrotnie premier Mateusz Morawiecki i ilustrował też na slajdach świetlaną przyszłość, jeśli chodzi właśnie o te inwestycje w Polsce i znaczenie tej formuły: cała Polska specjalną strefą ekonomiczną dla rozwoju inwestycji i wzrostu tempa inwestycji w Polsce. Przypomnę, że to tempo w tych deklaracjach miało być 25% udziału inwestycji w PKB, a mamy za 2020 rok 25% udziału inwestycji. Taką deklarację słyszeliśmy wielokrotnie. Pani minister, zdaje się, też to powtarzała. Mamy natomiast 17,1% poziom, jeśli chodzi o udział inwestycji w PKB, najniższy od lat 90., najniższy w Europie. W tym kontekście myślę, że warto by było patrzeć na to, jak wyglądają efekty utworzenia także specjalnych stref ekonomicznych, bo to jest taka egzemplifikacja tego, jak atrakcyjni, jeśli chodzi o inwestowanie, jesteśmy. Wygląda na to, że jesteśmy coraz mniej atrakcyjnym miejscem dla inwestycji, nie tylko zagranicznych, ale polskich, bo przecież otworzyliśmy też strefy dla polskiego biznesu. Tyle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Zapisanych mam do głosu: pani poseł Emilewicz, pani poseł Janyska. Kto jeszcze? Poseł Suchoń. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? W związku z tym zamykam listę. Proszę bardzo pani Emilewicz.

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, szanowni państwo, panie pośle, bo czuję się wywołana do tablicy w sprawie wskaźników. Owszem, pokazujemy stopień zagospodarowania we wszystkich raportach, także w tym dokumencie, jak sądzę, który prezentuje pan minister, poziom zagospodarowania stref do hektara, natomiast wartości, jakie tam pan znajdzie, to są wartości dotyczące poziomu inwestycji, reinwestycji. Znajdzie pan tam wszelkie parametry, ponieważ prowadzimy to bardzo sumiennie i skrupulatnie od kilku lat. To po pierwsze. Więc znajdzie pan efektywność mierzoną w wielu wskaźnikach, także w poziomie zatrudnienia, także właśnie w rozbiciu – co jest bardzo istotne – i to pokazuje tak naprawdę realny klimat inwestycyjny w Polsce. Jeżeli ponad 92% podmiotów, które funkcjonują w polskich specjalnych strefach ekonomicznych od 1994 r., czyli od wtedy kiedy strefy zostały w Polsce wprowadzone, deklaruje, że najchętniej kolejną inwestycję zrealizowałoby w Polsce, to jest realna ocena tego, czy w Polsce panuje dobry klimat dla inwestycji czy nie. To jest punkt pierwszy.

Punkt drugi, jeszcze raz powtarzam, wartość inwestycji. Pan poseł był łaskaw pomieszać gruszki z jabłkami. Owszem, poziomu inwestycji nie osiągnęliśmy takiego, jak założyliśmy w strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Przypomnijmy, że strategia średniookresowa – tam było założenie do 2025 r., rzeczywiście, pamiętajmy, zaczynaliśmy z niższego poziomu, który też, powiedzmy uczciwie i otwarcie, skąd się wziął, zawsze na styku dwóch perspektyw finansowych, kończyła się jedna perspektywa, zaczynaliśmy drugą z opóźnieniem. To jest nie bez znaczenia w Polsce. To, że mamy dzisiaj te 17,5%, to jest pierwszy kwartał w ubiegłym roku. Podaje pan dane w roku pandemicznym. I to, że mamy produkcję przemysłową, która spada we wszystkich państwach członkowskich UE, a tylko w Polsce pomimo roku pandemicznego wzrosła, to bądźmy uczciwi i uczciwie informujmy.

Teraz jeszcze raz zmieszanie jabłek z gruszkami i cała Polska staje się specjalną strefą. Tak jest w istocie, panie pośle, ponieważ dzisiaj zmiana ustawy, którą wprowadziliśmy jednomyślnie, bez większych różnic – i tutaj jeszcze raz podziękowanie dla wszystkich posłów, którzy interes Polski stawiając ponad wszystko, nie głosują zgodnie czy niezgodnie z podziałami partyjnymi – rzeczywiście stwarza możliwości stosowania ulg podatkowych nie tylko w obszarze zatwierdzonym w mapie pomocy publicznej na mocy ustawy z 1994 r. Inwestorzy mogą dzisiaj wybierać dowolne miejsca w Polsce i uzyskują zniżkę podatkową, adekwatnie oczywiście do mapy pomocy publicznej. Czyli operują strefy terytorialnie na terenie całej Polski, ale nie mogą zastosować jednolitego obniżenia podatkowego do pewnego poziomu, tylko ten poziom jest zatwierdzony zgodnie z mapą pomocy publicznej przez Komisję Europejską.

Co się wydarzyło i jak ta ustawa realnie działa? Po pierwsze, przypomnijmy – i tu też, myślę, że mogłoby to wybrzmieć wyraźniej w sprawozdaniu pana ministra Piechowiaka – chociażby to, że zakładaliśmy sobie za cel zwiększenie poziomu firm polskich korzystających z mechanizmu specjalnej strefy, i to się wydarzyło po pierwszym roku działania ustawy. Po drugie – zwiększenie udziału małych i średnich firm, które z tego przywileju strefowego korzystają. I to również się wydarzyło. To znaczy, jeżeli spojrzymy na populację firm korzystających ze zniżek strefowych, to zobaczy pan poseł bardzo wyraźnie, że właśnie i polskie firmy zaczęły korzystać z obszarów, na których zaczęły inwestować, z obszarów, na których dotychczas inwestować nie mogły, jak i to, że zwiększa się populacja małych i średnich firm. A konkretne przykłady, bo warto o nich powiedzieć, że w roku pandemicznym pojawiają się takie inwestycje jak inwestycja Google czy Microsoft, największe w tej części Europy, że pojawia się twardy przemysł, taki jak Johnson Matthey, który podpisuje umowę wiosną ubiegłego roku, czyli jesteśmy po drugim miesiącu lockdownu, jeśli dobrze pamiętam. Johnson Matthey nie wycofuje się z założeń inwestycyjnych, tylko największą fabrykę produkcji ogniw do baterii w Europie stawia

właśnie pod Koninem w Polsce. Niedawno ogłoszona reinwestycja Manna w Małopolsce, w krakowskiej specjalnej strefie ekonomicznej. To są konkretne dane i konkretne wartości, o których warto wspomnieć i które w tym sprawozdaniu pan również znajdzie. Tak że zagospodarowanie to jest tak naprawdę tylko jeden czynnik, który wskazujemy. Nie przeliczamy tej efektywności. Zwłaszcza jak mówimy o przemyśle 4.0, przeliczanie na areał jest kompletnie niezasadne. Dziękuję bardzo.

Poseł Janusz Cichoń (KO):

Pani poseł uprawia czary mary. Ad vocem, niestety muszę to powiedzieć, bo najistotniejszy wskaźnik to jest jednak udział inwestycji w PKB. Jak byśmy na to nie patrzyli. A on spada. Poza jednym rokiem 2016…

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

Jedna rzecz, panie pośle…

Poseł Janusz Cichoń (KO):

…i osiągnął poziom lat 90.

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

Panie pośle, jeszcze raz. Powiedziałam, zaczęliśmy od…

Poseł Janusz Cichoń (KO):

Inwestycji publicznych i inwestycji prywatnych, bo niestety te publiczne ciągną inwestycje prywatne. Jednostkowe przykłady nic tutaj nie zmienią. Nie ma klimatu w Polsce do inwestycji, bo gdyby był, to ten poziom byłby zdecydowanie wyższy.

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

Dobrze, panie pośle, jeszcze jedno ad vocem. Krótka lekcja ekonomii. Czy w tym czasie zwiększył się… bardzo przepraszam.

Poseł Maria Małgorzata Janyska (KO):

Chyba pani przesadza. Finansiście pani lekcje ekonomii daje?

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

Przepraszam, ale… Dobrze, panie pośle, proszę mi powiedzieć, czy w tym czasie zwiększyło się PKB w Polsce?

Poseł Janusz Cichoń (KO):

Zwiększyło się napędzane konsumpcją.

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

A zatem w relacji… Dobrze. A zatem czy w relacji inwestycji do PKB powinniśmy w takim razie założyć pewną korektę? Jeszcze raz, panie pośle, powiadam, to prawda, nie osiągnęliśmy poziomu takiego, jaki zakładaliśmy. Rok do roku od 2000 r. one nie rosną. Mieliśmy odbicie w 2018 r. z 9 do 11% – to też pan na pewno pamięta – i rok do roku pomimo roku pandemicznego one nie idą tak szybko, jak byśmy chcieli, natomiast też zauważmy, jaka jest sytuacja. Jeśli rozmawiamy o specjalnych strefach ekonomicznych, bo o tym jest dzisiaj rzecz, to oceńmy specjalne strefy i to, jak w tych specjalnych strefach zwiększyła się liczba inwestycji, bo się realnie zwiększyła.

Poseł Janusz Cichoń (KO):

Na hektar.

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

Ile więcej… Nie na hektar. Jeszcze raz powtarzam, panie pośle. Jeszcze raz powtarzam… Ale to proszę przeczytać wszystkie dane, które tam są. Ile podmiotów nowych się pojawiło i ile zadeklarowało reinwestycję. Popatrzmy na to holistycznie.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę zachowajmy porządek w ramach naszej dyskusji. Taka wymiana myśli może nam tu dużo kłopotu dać. Proszę bardzo, pani poseł Janyska.

Poseł Maria Małgorzata Janyska (KO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Panie ministrze, Wysoka Komisjo, kieruję pytanie do pana ministra. W nawiązaniu również do wcześniejszej wypowiedzi pana Janusza Cichonia, dlatego że też jestem bardzo zainteresowana tym, co się wydarzyło od 2018 r., a mianowicie tym, że bardzo wtedy szumnie i mocno było zapowiadane, że cała Polska będzie jedną wielką strefą ekonomiczną. Cytuję pana premiera Mateusza Morawieckiego: To nie jest drobna korekta. To prawdziwy rozwojowy przełom. Ulgę inwestycyjną będzie można uzyskać w każdej gminie, małej, dużej, biednej, bogatej. Cała Polska będzie strefą inwestycyjną.

Proszę państwa, to oczywiście wzbudziło i szereg nadziei, i szereg możliwości rozwoju. Żeby tu nie być stronniczym i subiektywnym, to mam wrażenie, że oczekiwanego zalewu inwestycji jednak nie ma, ale żeby nie była to niesprawiedliwa ocena, to bardzo bym prosiła pana ministra o enumeratywne wymienienie, co na zasadzie ustawy o wspieraniu nowych inwestycji, jakie też te inwestycje zostały ulokowane. Bardzo proszę w podziale na poszczególnych zarządzających strefami, ponieważ zarządzający oczywiście na tej podstawie, na przypisanych im obszarach, prowadzili różną działalność. Prowadzili również działalność promującą, o czym państwo piszą w swoim sprawozdaniu. Podajecie tutaj dane, że te działania promujące, wspieranie nowych inwestycji, spółki zarządzające strefami, realizowały dwie strefy: pomorska i wałbrzyska, i zwolnienia z tego tytułu wyniosły łącznie 2230 tys. zł. W związku z tym również poproszę o wymienienie tego zakresu. Jeśli wymienimy to enumeratywnie, to będziemy wiedzieli, jak przez dwa lata była realizowana ta ustawa o wspieraniu nowych inwestycji.

Pamiętam dyskusję nad tą ustawą. Pamiętam, że chcieliśmy – opozycja – aby było to w inny sposób zarządzane, żeby był inny skład zarządzających, żeby to marszałkowie byli gospodarzami całego rozwoju regionalnego i wspierania inwestycji, a nie w województwach po kilkoro zarządzających, którzy mają podzielone między siebie powiaty i bardzo trudno jest wtedy taką dobrą inwestycyjną strategię realizować. To są realne problemy. W ogóle myślę, że będziemy też dążyli do tego, aby poświęcić temu tematowi osobne posiedzenie Komisji Gospodarki, bo to jest niezwykle istotny temat, który jest dla nas ważny. A pana ministra poproszę, jeśli to nie będzie możliwe dzisiaj, to oczywiście na piśmie, żeby te dane przedstawić w miarę szybko. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Poproszę pan poseł Suchoń.

Poseł Mirosław Suchoń (Polska2050):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Panie ministrze, Wysoka Komisjo, ja bym prosił pana ministra może o trochę więcej sprawozdania merytorycznego, bo powiem szczerze, że rzeczywiście na pierwszy plan w tym sprawozdaniu, który otrzymaliśmy, wysuwa się jednak kwestia zagospodarowania gruntów. Rozumiem, że to jest jakiś czynnik, myślę, że mniej istotny, ale jeżeli jest pierwszy, to niech już będzie ten pierwszy. Natomiast wydaje mi się, że jednak istotne jest to, w jakim kierunku idą te inwestycje, czyli kwestie merytoryczne.

Z deklaracji, które wielokrotnie słyszeliśmy, rząd chciałby, aby Polska jednak przesuwała się w tym łańcuchu światowej gospodarki i aby w Polsce były realizowane takie inwestycje, które dają wyższą wartość dodaną, które wymuszają niejako wyższe kompetencje, czyli lepsze kształcenie specjalistów, natomiast słyszymy tu o kwestiach montowni czy tego rodzaju zakładów. One są oczywiście ważne i jak najbardziej mają też swoje miejsce, natomiast wydaje mi się, że jednak te deklaracje szły w zupełnie innym kierunku. A jak to wygląda, no to niestety dla strategii odpowiedzialnego rozwoju, bo na jakiś dokument musimy się tutaj powoływać i na jakimś dokumencie opierać, patrząc na tę działalność i oceniając ją w perspektywie czasu, to jednak nie mamy tutaj dobrych wieści. Bo na przykład w rankingu konkurencyjności według globalnego raportu konkurencyjności przygotowanego przez Światowe Forum Ekonomiczne, na które zresztą w strategii bardzo często się państwo powoływali, w tym rankingu konkurencyjności Polska od roku 2016 do 2019 spadła z 36. na 37. pozycję, a według strategii miało nastąpić bardzo szybkie przyspieszenie, które by spowodowało, że Polska jednak przesuwałaby się

do przodu. Tymczasem nie chcę mówić o roku 2020, bo wiadomo, zawirowania różnie służyły gospodarce, natomiast jeżeli mówimy o 2019 r., to te wskaźniki nie były najlepsze. W związku z tym próba obrony tych działań i niejako wskazywania na pozytywne aspekty jednak napotyka na tę zasadniczą rozbieżność, że to nie pokrywa się w faktach, a te fakty to są konkretne wskaźniki opublikowane przez zaufane instytucje. O stopniu inwestycji to już mówiono, natomiast również jest to, o czym ja mówiłem na początku, czyli jakość inwestycji. Można różne wskaźniki publikować, natomiast choćby robotyzacja, pomimo tego że delikatnie posunęliśmy się do przodu, to jednak jesteśmy znacząco za Republiką Czeską, co wydaje się dosyć zaskakującą konstatacją, biorąc pod uwagę wcześniejsze zapowiedzi rządu i strategię odpowiedzialnego rozwoju, która miała nas wprowadzić w zupełnie inna erę, jeżeli chodzi o te inwestycje.

Tak się nie stało i muszę powiedzieć, że to również dotyczy obszaru badań i rozwoju, gdzie również widzimy spadek, co bardziej, powiedziałbym, smutne, ten spadek jest również obecny w przemyśle. Więc merytoryczna wartość tego sprawozdania nie powinna się ograniczać wyłącznie do stanu zagospodarowania, czyli hektarów, które zostały zabudowane i na nich postawione kolejne hale, tylko oczekiwałbym od pana ministra również merytorycznej warstwy i odniesienia się do tych celów, które były deklarowane między innymi w strategii odpowiedzialnego rozwoju, bo rozumiem to funkcjonowanie państwa nie jako realizację osobnych działań w osobnych działach administracji, tylko to wszystko musi działać w jednym kierunku. Jeżeli rząd podejmuje kluczowe decyzje i ogłasza ścieżkę, którą państwo ma podążać, to rozumiem, że strefy ekonomiczne również powinny brać w tym udział. A mam wrażenie z tego dokumentu, który został przedstawiony, że to absolutnie nie miało miejsca i te mierne wyniki dotyczące wskaźników również niejako są powodowane pewnym, powiedziałbym, wyłączeniem się być może ze strategii firm.

Mam jeszcze jedną prośbę i pytanie. Chodzi o porozumienia, które zawierane są pomiędzy strefami a samorządami. Tymi samorządami, na terenie których nie ma de facto terenu stref, natomiast tworzy się jakieś pola inwestycyjne, grunty inwestycyjne, które w ramach wspólnej działalności można później przeznaczać pod inwestycje w zakresie promocji itd. W związku z tym chciałem zapytać, ile było takich porozumień pomiędzy strefami a samorządami i w jaki sposób oceniana jest ta działalność, jakie są efekty takiej działalności. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, pani poseł Nykiel.

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczące. Mam jedno pytanie dotyczące przeszłości i przyszłości. W drugim się trochę bardziej rozwinę. Z kontroli przeprowadzonej przez NIK wynika, że żadna ze stref nie osiągnęła po 2020 r. – złożone zostały wnioski, pani minister dobrze wie, pan minister, mam nadzieję, zapoznał się z tymi wnioskami pokontrolnymi – żadna ze stref nie osiągnęła wyznaczonego celu pełnego zagospodarowania obszaru stref. Pozwolę sobie przytoczyć kilka głównych wniosków z kontroli, by na końcu sformułować pytanie. Nie wspomagano w wystarczającym stopniu przedsięwzięć przyczyniających się do rozwoju nowych rozwiązań technologicznych i technicznych, a także zwiększenia konkurencyjności wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług.

Minister nie sprawował skutecznego nadzoru właścicielskiego i merytorycznego nad działalnością stref, nie egzekwował realizacji celów, nie ustalił też mierników ich realizacji. System udzielania zezwoleń nie promował jednak przedsięwzięć gospodarczych, które w największym stopniu przyczyniłyby się do realizacji celu, na który miała być ukierunkowana pomoc publiczna związana z działalnością w strefach. Jedynie około 30% inwestycji objętych zezwoleniami udzielonymi w latach 2015–2017 spełniało kryterium sektorów priorytetowych.

Panie ministrze, przytoczyłam część wniosków pokontrolnych. Zakładam, że zapoznał się pan z tymi wnioskami, stąd moje pytania: jakie działania podjęto w ciągu ostatniego roku i jakie działania są planowane, by naprawić wskazane błędy. To pierwsza sprawa.

Teraz do przyszłości. W związku z ustanowioną polityką dla rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce od roku 2020. uchwałą nr 196 Rady Ministrów, zwanej Polityką AI, czy strefy posiadają politykę w zakresie systemowej współpracy specjalnej stref z edukacją i rynkiem pracy, a której efektami w skali Polski byłoby: zwiększenie liczby start-upów technologicznych, medycznych, gospodarki cyrkulacyjnej, regeneracyjnej i wykorzystującej sztuczną inteligencję, zwiększenie talentów obywatelstwa polskiego zakładającego start-upy, zwiększenie kompetencji rodzimych talentów, w tym uczniów i studentów w obszarze AI, zwiększenie liczby rodzimych rozwiązań będących odpowiedzią na potrzeby Polaków w zakresie zdrowia, na przykład jako reagowanie na wyniki kontroli NIK w zakresie stanu leczenia w Polsce chorób cywilizacyjnych, np. demencji, zwiększenie kooperacji między istniejącymi w Polsce firmami a powstałymi rodzimymi start-upami, podniesienie jakości życia mieszkańców Polaków, ich dobrostanu itd. Czy zarządzający strefami posiadają strategię i politykę zarządzania ryzykami rynku pracy, tworzonymi przez inwestorów w strefie na wypadek: zmniejszenia liczby miejsc pracy, co ma miejsce zgodnie z dokumentem nr 1244, zmian technologicznych w procesach produkcji, automatyzacji, zmian profilu zadań oraz kompetencji pracowników, relokacji inwestorów w wyniku zmniejszenia atrakcyjności kosztowej, wzrostu kosztów pracy, transformacji sektorów i branż w związku z dostosowaniem się do regulacji UE – emisja spalin dotyczy na przykład przemysłu motoryzacyjnego, którego udział w strefach wynosi 57% – kryzysu gospodarczego, zmian konsumpcji etc. Czy poddano ewolucji procesy angażowania się stref w edukację zawodową na każdym jej poziomie i czy są dowody trwałości efektów tego zaangażowania oraz czy przedstawiły wnioski rekomendacji dla ich rozwoju.

Poprzez włączenie się do jakich rozwiązań systemowych strefy zamierzają wpłynąć na zwiększenie płynnego przechodzenia młodzieży z edukacji na rynek pracy lub tworzenia start-upów? Realizacja strategii „Unia dla młodych", sytuacja młodych po lock -downach, badania PAN dotyczące sytuacji młodych oraz w wyniku pandemii edukacji zdalnej, prognozowane niższe wynagrodzenie na przestrzeni ich całego życia. Czy mamy na to odpowiednią strategię, panie ministrze? Poproszę o odpowiedź na moje pytania na piśmie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Wyczerpaliśmy listę posłów do zabrania głosu. W związku z tym zamykam dyskusję. Rozumiem, że pani poseł zgłosiła wniosek o to, żeby otrzymać odpowiedź na piśmie, tak?

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Tak.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Pozostali posłowie takiego wniosku nie składali. Dobrze. Chciałbym zapytać, czy jest sprzeciw wobec przyjęcia rządowego dokumentu informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2020 r.?

Poseł Mirosław Suchoń (Polska2050):

Panie przewodniczący, ja w kwestii formalnej. Czy pan minister nie będzie odpowiadał na pytania?

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Nie będzie. A, przepraszam. Rozpędziłem się.

Poseł Mirosław Suchoń (Polska2050):

Dziękuję. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Panie ministrze.

Sekretarz stanu w MRPiT Grzegorz Piechowiak:

Bardzo dziękuję. Właśnie czekałem na to. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, musimy tutaj… bo trochę pomyliliśmy dwa pojęcia. Pierwsza rzecz jest taka, że deba-

tujemy dzisiaj na temat ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, która to ustawa właściwie obowiązywała do 2018 r., a od 2018 r. już zakończyło się wydawanie pozwoleń na działalność. Mamy tylko polską strefę inwestycji, gdzie wydajemy decyzje o wsparciu. To są dwie różne ustawy, które obowiązują, jeżeli chodzi o strefy ekonomiczne. Ponieważ państwo używali zamiennie tych wszystkich sformułowań, to ja oczywiście odniosę się w pierwszej kolejności do PSI, bo państwo mówili o PSI, że jest tak mało firm. To ja chcę podkreślić, że od 2018 r., od września, kiedy zaczęła u nas obowiązywać ustawa dotycząca Polskiej Strefy Inwestycji, wydano łącznie 805 decyzji na łączną kwotę 36 mld 200 mln zł deklarowanej wartości tych inwestycji. Z tego tytułu powstało 14 755 nowych miejsc pracy. Tylko w roku 2020 wydano 369 decyzji. To jest w porównaniu do 2019 r. o 15 więcej na wartość ponad 15 mld zł i prawie 6000 nowych miejsc pracy. Mówiliśmy tutaj o udziale polskiego sektora małych i średnich przedsiębiorstw, to chciałbym podkreślić, że udział polskiego sektora MŚP w liczbie nowych projektów wzrósł do 64% w grudniu 2020 r., a deklarowana wartość inwestycji to 17%. Natomiast podskoczył również udział MŚP w nowych miejscach pracy z 19 do 27%. Oczywiście, że w Polsce przyjęło się, że strefy ekonomiczne są – generalnie jest taki pogląd potoczny – dla firm dużych i zagranicznych, a to oczywiście przeczy temu, co powiedziałem, bo dzisiaj 64% firm polskich korzysta z tych wszystkich stref ekonomicznych. Oczywiście możemy wymienić enumeratywnie przynajmniej część firm, które w Polsce otworzyły swoją działalność. Państwo muszą wiedzieć tylko dwie podstawowe rzeczy: że to dany inwestor decyduje, jaką inwestycję chce w Polsce przeprowadzić i decyduje też o lokalizacji. To inwestor decyduje, gdzie chce. Strefy ekonomiczne mogą wskazać różnego rodzaju lokalizacje, które są wolne, natomiast finalnie zawsze będzie decydował inwestor. Mogę wymienić przykładowo 14 pierwszych firm. To są: Opel Manufacturing Poland w strefie katowickiej czy Volkswagen w wałbrzyskiej i kostrzyńsko-słubickiej, Mercedes w wałbrzyskiej, Ceramics w katowickiej, Toyota w wałbrzyskiej, Bridgestone w pomorskiej, Mondelez Polska w wałbrzyskiej, LG Chem – tarnobrzeska, Electrolux – wałbrzyska, katowicka, Volkswagen – legnicka czy Guardian – katowicka. Od razu połączę to z tym, o co pytał pan poseł Suchoń, o tę współpracę z samorządami. Mamy dwie rzeczy. Jedna rzecz to jest taka, że jak funkcjonowały strefy ekonomiczne w ramach poprzedniej ustawy, to one miały jakieś tereny. Te tereny były własnością tych stref ekonomicznych. Dzisiaj, jak jest PSI, to oczywiście każdy teren w Polsce jest terenem strefy inwestycyjnej i w większości przypadków to się odbywa tak, że zarząd strefy ekonomicznej kontaktuje się z samorządami po to, żeby wspólnie ustalić ewentualny teren, który jest do dyspozycji potencjalnego inwestora.

Jeżeli chodzi o współpracę ze szkołami, to chciałem państwu powiedzieć, że przy ostatnim przeglądzie wszystkich stref ekonomicznych wszystkie praktycznie strefy ekonomiczne zadeklarowały, że współpracują przede wszystkim z uczelniami wyższymi, w dużej mierze z wyższymi szkołami zawodowymi, które kształcą w nauczaniu dualnym i przygotowują studentów od razu na konkretne miejsca pracy. Natomiast oczywiście kolejnym pomysłem, który w tej chwili będzie realizowany, to jest współpraca ze szkołami branżowymi, a także z ochotniczymi hufcami pracy. Bardzo chętnie zakłady, które są w danych strefach ekonomicznych, w ten sposób pozyskują sobie pracowników. Najlepszym przykładem jest łódzka strefa ekonomiczna, która razem z czterema firmami, które znajdują się na terenie tejże strefy, założyła technikum automatyki i robotyki i ci wszyscy uczniowie kształcą się na potrzeby tych firm. Te firmy współfinansują również to nauczanie i to przynosi efekty, że otrzymują wykwalifikowanych pracowników na swój rynek pracy.

Jeżeli chodzi o miejsca wysokopłatne, w dużej mierze dzisiaj wiodącą rzeczą jest elektromobilność i mamy bardzo wiele firm, które przyszły do Polski i zajmują się elektromobilnością, czyli jest to już wysoka specjalistyka. Mamy bardzo wiele centrów usług wspólnych, gdzie rzeczywiście również potrzebne są nie tyle zdolności ekonomiczne, ale również językowe i inne, które powodują, że wynagrodzenia są dużo wyższe. Mamy bardzo wiele wysokopłatnych miejsc pracy.

Jeżeli chodzi o to, co powiedziała pani poseł Nykiel, opinia NIK za 2015–2017, ostatecznie była za tamte lata opinią pozytywną. Oczywiście te wszystkie uwagi, które…

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

W 2020 r. pytałam.

Sekretarz stanu w MRPiT Grzegorz Piechowiak:

Ale za tamte lata. Ale kontrola dotyczyła 2015–2017. Ona ostatecznie była pozytywna, natomiast efektem tego…

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Ten raport się ukazał w zeszłym roku. Co pan opowiada?

Sekretarz stanu w MRPiT Grzegorz Piechowiak:

Jeżeli mogę. Natomiast efektem tych wyników pokontrolnych była ustawa w 2018 r. tworząca Polską Strefę Inwestycji. To jest odpowiedź na to pytanie.

Co na przyszłość, to chcę państwu zakomunikować, że wszystkie strefy ekonomiczne mają do końca czerwca przygotować audyt wszystkich terenów inwestycyjnych w porozumieniu z samorządami w całej Polsce. To się w tej chwili dzieje. Mało tego. W Krajowym Planie Odbudowy mamy zapisane 300 mln euro na uzbrojenie terenów, tych wszystkich terenów pod inwestycje, które strefy ekonomiczne razem z samorządami wyznaczą. Prawdopodobnie nie dla wszystkich terenów to wystarczy, bo na dzień dzisiejszy, po kosztach liczymy, że to powinno wystarczyć na około 4000 ha. Kolejną rzeczą, której chcemy dokonać, żeby być jeszcze atrakcyjniejszym, jeżeli chodzi o tereny inwestycyjne, to dać możliwości wprowadzenia zielonej energii na tychże terenach, bo inwestorzy, którzy przychodzą do nas, pytają, czy mamy zieloną energię na nowych terenach inwestycyjnych, dlatego że oni mają tańsze linie kredytowe i chcieliby, żeby ta zielona energia była na tych terenach, gdzie oni będą budowali nowe inwestycje.

Podsumowując, tak jak mówię, musimy rozdzielić te dwie kwestie: strefy ekonomiczne i zezwolenia, które kończą się w 2026 r., i Polską Strefę Inwestycji, która udziela decyzji o wsparciu przedsiębiorców. Dopóki tego nie rozdzielimy, to rzeczywiście możemy mieć kłopoty, jeżeli chodzi o zrozumienie całości. Natomiast chcę państwu również zakomunikować, że w podziale na strefy ekonomiczne, bo takie pytanie też padło, wymieniając je, to powiedzmy sobie tak: za rok 2020 strefa kamiennogórska miała 11 wydanych decyzji, katowicka – 57, kostrzyńsko-słubicka – 22, Krakowski Park Technologiczny – 30, legnicka – 4, łódzka – 38, pomorska – 48, słupska – 14, Europark Mielec – 26, Starachowice – 16, suwalska – 20, Europark Wisłosan – 30, wałbrzyska – 25 i warmińsko-mazurska – 30. Tak że widać ewidentnie, że jesteśmy dzisiaj krajem, który jest w czołówce państw europejskich, do których lgną inwestycje. Naszym zadaniem w tej chwili jest, żebyśmy przygotowali jeszcze bardziej tereny po to, żeby można było jak najwięcej tych inwestycji przyjąć. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Przechodzimy do porządku dziennego. Żeby zamknąć temat: czy do odpowiedzi pana ministra są jeszcze jakieś sugestie? Pani przewodnicząca podtrzymuje prośbę o odpowiedź na piśmie?

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Tak, podtrzymuję i zgłaszam wniosek o odrzucenie informacji.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Wniosek o odrzucenie informacji.

Poseł Jadwiga Emilewicz (PiS):

Ja jeszcze może tylko jedno krótkie ad vocem do wcześniejszego pytania pani poseł w zakresie sztucznej inteligencji. Bo też warto powiedzieć, że akurat spółki w zakresie sztucznej… pani poseł czy pana posła, przepraszam. W zakresie sztucznej inteligencji, które są aktywne, to one najczęściej są aktywne w specjalnych strefach. Jako przykład mogę tylko powiedzieć, że jedna z tych stref jest gospodarzem spółki, w którą od dawna inwestowała, wyinkubowała, i ta spółka dzisiaj wygrała międzynarodowe zawody właśnie w zakresie rozwiązań sztucznej inteligencji, między innymi obok Google. Jest to spółka Synerise, która działa w Krakowskim Parku Technologicznym, ale rozwiązania w zakresie przemysłu 4.0, sztucznej inteligencji i demonstrator dla firm od trzech lat

działa w pomorskiej specjalnej strefie ekonomicznej, gdzie mamy współpracę ze szkołami z tamtego obszaru, ale przede wszystkim mogą tam testować swoje rozwiązania przedsiębiorcy i firmy z Pomorza.

Jeżeli zaś chodzi o efekt zmiany pomiędzy ustawą strefową, gdzie wydawano pozwolenia strefowe a tą specjalną strefą inwestycyjną, to warto powiedzieć, że w większości stref ponad jedna trzecia decyzji to są decyzje inwestycyjne udzielane na terenach, które nie były objęte obszarem strefowym przed wejściem w życie ustawy o Polskiej Strefie Inwestycji. Tak że, jeżeli możemy powiedzieć o konsekwencjach tego cytowanego przez panią poseł raportu NIK, to możemy również dodać, że w momencie, kiedy w 2015 r. w grudniu powstawał rząd Zjednoczonej Prawicy i w 2016 r. zrobił audyt strefowy, nie mając raportu NIK i wiedząc, co chce zrobić w związku z rzeczami takimi, że na przykład przypominam sobie moje pierwsze raportowanie ustawy strefowej, gdzie na decyzję strefową czekało się trzy lata. Myśmy sobie postawili za cel, że to nie może tak wyglądać. I między innymi dlatego powstała ta ustawa. Powstawała dość długo, bo jest skomplikowana, złożona, pani poseł daje sobie z tego sprawę. Dzisiaj to rzeczywiście działa. Takie są więc konsekwencje tego raportu, myślę, dobrego przeczytania i zrozumienia raportu NIK, ale też i samych autorskich przemyśleń. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan poseł, proszę bardzo. Pan poseł Zandberg.

Poseł Adrian Zandberg (Lewica):

Dzień dobry. Skoro nam się trochę z rozmowy o świętej pamięci ustawie dawnej strefowej zrobiła rozmowa o PSI, to ja skorzystam z okazji i pozwolę sobie zapytać pana ministra o coś, co się dziwnym trafem nie pojawiło w tej wypowiedzi, czyli o koszty. To znaczy, jakie tej listy inwestycji, panie ministrze, którą pan przedstawił, były koszty utraconych dochodów budżetowych? Myślę, że to jest ten element równania, który zawsze warto brać pod uwagę. Kiedy słyszę tutaj bardzo entuzjastyczne podejście do inwestycji Google i Microsoft, to zawsze się uśmiecham we wnętrzu i zadaję sobie pytanie, w jakim stopniu one się bilansują po pierwsze z tchórzostwem rządu, jeżeli chodzi o niewprowadzenie opodatkowania gigantów cyfrowych, co mogliśmy zrobić, a po drugie, w jakim stopniu będą zrównoważone kontraktami w ramach chmury krajowej i w jakim stopniu są po prostu tejże chmury krajowej obsługą. Ale zostawiając to zupełnie na boku, bardzo bym prosił, też w miarę możliwości na piśmie, o informację o kosztach funkcjonowania tego instrumentu z punktu widzenia budżetu państwa. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy pan minister się ustosunkuje?

Sekretarz stanu w MRPiT Grzegorz Piechowiak:

Tak, tak.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Możemy podyskutować, bo i tak, szanowni państwo, albo porozmawiamy, jeśli są jakieś pytania, albo też muszę ogłosić kilka minut przerwy, ponieważ nie mamy w tej chwili kworum. Bo głosują tylko obecni, nie mamy już zdalnego głosowania. W tej chwili do kworum brakuje nam jeszcze czterech osób. Wysyłamy SMS-y do posłów, żeby kto jest, to przybył.

Sekretarz stanu w MRPiT Grzegorz Piechowiak:

Ja odpowiem oczywiście na to pytanie.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Proszę bardzo.

Sekretarz stanu w MRPiT Grzegorz Piechowiak:

Bo oprócz wszelkiego rodzaju podatków pośrednich samorządowych, całego ekosystemu, wyliczenia, które mamy to 1 złotówka równa się 20 złotym, które otrzymujemy. Czyli tutaj mamy naprawdę wartości bardzo duże. Myślę, że oczywiście chętnie taką analizę możemy przygotować. Bardzo proszę.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo.

Poseł Mirosław Suchoń (Polska2050):

Panie przewodniczący, bardzo dziękuję. Panie ministrze, to ja mam prośbę o to, żeby ta informacja została przekazana do sekretariatu Komisji i pan przewodniczący, gdyby był uprzejmy po prostu posłom rozesłać to, co mówił pan poseł Zandberg, dobrze? Myślę, że to jest intersujące. Bardzo serdecznie dziękuję. Tak, oczywiście, o nic innego nie proszę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Tchórzewski (PiS):

W związku z tym, że pani poseł Nykiel wycofała swój wniosek, to rozumiem, że nie ma sprzeciwu co do przyjęcia rządowego dokumentu informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych? Sprzeciwu nie słyszę. Dobrze, że pan poseł nie ma włączonego mikrofonu. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjmuje informację do wiadomości i wnosi, aby Wysoki Sejm raczył przyjąć informację z druku nr 1244.

Pani poseł Jadwiga Emilewicz zgodziła się być sprawozdawcą. Czy jest sprzeciw, żeby pani poseł Jadwiga Emilewicz była sprawozdawcą? Nie ma sprzeciwu. Stwierdzam, że pani poseł Jadwiga Emilewicz została wybrana sprawozdawcą Komisji. Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji. Protokół dzisiejszego posiedzenia będzie wyłożony do przejrzenia w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję bardzo.